

ת"פ 16328/12/12 - מדינת ישראל-פמ"ד נגד יגאל לוי-בעצמו

בית משפט השלום בבאר שבע

27 מאי 2015

ת"פ 16328-12-12 מדינת ישראל נ' לוי

בפני כב' השופט דניאל בן טולילה

המאשימה מדינת ישראל-פמ"ד

ע"י עו"ד נבלסי

נגד

יגאל לוי-בעצמו

הנאשם

ע"י עו"ד שיין

[פרוטוקול הושמט]

החלטה

בפניי בקשה להורות על ביטולו של כתב האישום, וזאת בהתאם להוראת סעיף 149(10) לחוק סדר הדין הפלילי, היינו ניהולו של המשפט עומד בסתירה מהותית לעקרונות של צדק והגינות משפטית.

בקליפת האגוז, טענה זו מבוססת בעיקרה על שיהוי המגיע לכדי ארבע וחצי שנים מאז קרות האירועים המפורטים בכתב האישום ופתיחה בחקירה, ועד למועד שבו הוגש כתב האישום ביום 16.12.12.

באת-כוח הנאשם בטיעוניה בכתב ובעל-פה הפנתה להלכות הכלליות בדבר דוקטרינת ההגנה מן הצדק לתוכן יצקה את הפסיקה הנוגעת למשמעות השיהוי. זו הפנתה לעיניו הדין שנגרם לנאשם בכל אותן שנים. הדברים אמורים ביתר שאת שעה שעסקינן בתיק שאינו מורכב או בעל היקף רחב, וכן לפגיעה שנגרמה להגנת הנאשם הכרוכה במסירת עדות פרק זמן כה רב מאז קרות האירועים.

באת-כוח המאשימה מנגד סבורה כי טענת השיהוי לא באה לצמצם את תקופת ההתיישנות שנקבעה בחוק לצורך מיצוי הדין עם העבריינים. בענייננו, מדובר בתקופת התיישנות בת עשר שנים. כך גם טענה שאין לדבר על הזנחה או שיהוי ניכר בהגשת כתב האישום בשים לב לפעולות החקירה שבוצעו בתיק וכן להעברתו בין הגורמים השונים בתביעה על-פי חלוקת הסמכויות. יתירה מכך, גם אם בית המשפט סבור כי ישנו שיהוי, ואף התנהלות שאינה עולה בקנה אחד עם עקרונות הצדק, או אז עדיין אין פירוש הדבר כי יש מקום להורות על ביטולו של כתב האישום, וניתן לתת לכך ביטוי באמצעים דרסטיים פחות.

לאחר תשובתה של המאשימה אפשרתי לבאת כוח הנאשם להשלים טיעוניה. במסגרת השלמת טיעוניה זו הפנתה באת כוח הנאשם לעובדה שטענת השיהוי הינה טיעון משפטי שעומד לזכותו של הנאשם גם אם הדבר לא נטען בהזדמנות

הראשונה. ממילא באת כוח הנאשם קיבלה את הייצוג מבא כוחו הקודם אך לאחרונה ונוהל משא ומתן גם על רקע טענת השיהוי. חשיפת בית המשפט לכך שהנאשם לכאורה הודה לא רלוונטית וממילא פועלת לטובת הנאשם שכן לא היה צורך במיצוי חקירתי כה ארוך. דווקא מתשובת המאשימה ניתן ללמוד שעל כל אותן החלטות שצורפו לעתירת ההגנה לא הוגש ערעור והמדינה מצאה לנכון להשלים עם ביטולו של כתב האישום בשל שיהוי ניכר.

דין והכרעה

לאחר ששמעתי את טיעוני הצדדים וקראתי הפסיקה הנוגעת, לא מצאתי לקבל את טענת ההגנה מן הצדק.

כפתח דבר אציין כי נדמה שאין מקום לקבלת כלל קטיגורי, לא של התביעה ולא של ההגנה, ביחס לטענת השיהוי והשפעתה, וכל מקרה יש לבחון בנסיבותיו הקונקרטיות. כך, לא מצאתי לקבל טענת התביעה לפיה יש לדחות על הסף טענה בדבר שיהוי מקום בו העבירות לא התיישנו. כך גם, מנגד, לא מצאתי לקבוע כי עצם הימשכות הליך בהגשת כתב האישום על פני מספר שנים וחלוף זמן מצטבר משמעותי עד לשמיעת הראיות, די בו כדי לקבוע כי נגרם לנאשם עינוי דין ונפגעה הגנתו באופן המצדיק ביטול כתב האישום.

בהתאם למבחן המשולש שנקבע בהלכת בורוביץ' (ע"פ 4855/02), הרי שתחילה יש לאתר את הפגמים שנתגלו בהליך, בהמשכם של דברים - האם פגמים אלו יש בהם כדי לפגוע בניהולו של הליך בצורה הוגנת, והאם יש בכך פגיעה בתחושת הצדק וההגינות. אפילו זהו המצב, הרי שעל בית המשפט לשאול האם ניתן לנקוט אמצעים מתונים יותר מאשר ביטולו של כתב אישום.

אשר למהות הפגמים שנתגלו בהליך הגשתו של כתב אישום, בית המשפט מוכן לקבל כי ניתן היה לעמול ולשקוד על הכנתו של אותו כתב אישום באופן נמרץ ומהיר יותר מאשר ארבע וחצי שנים, כפי שאירע במקרה שבפניי. כך גם יוער, כי העובדה, שעל-פי הטענה הנאשם הודה במיוחס לו, פועלת דווקא לחובתה של המאשימה, שכן במצב דברים זה בו הנאשם משתף פעולה עם היחידה החוקרת מצופה היה כי השלמתה תיעשה במהרה. הגם כך, בשים לב לפירוט העובדתי בתגובת המאשימה, אין לומר שמדובר ברשלנות גרידא, הזנחה, לא כל שכן התנהלות שערורייתית ופעולה בזדון (בהתאם למבחן בהלכת יפת). מפירוט זה עולה כי חלף זמן לא מועט בהעברתו של התיק בין הפרקליטות לבין התביעות, וזאת יותר מפעם אחת על רקע סכום הגניבה.

כפי שעולה, בסוף שנת 2010 הועבר התיק ללשכת התביעות, אשר מצדה העבירה את התיק לפרקליטות נוכח טיב החשדות המצויים בסמכות הפרקליטות. הפרקליטות מצדה החליטה, על-פי החלטת פרקליט המחוז בחודש ינואר 2011, להעביר התיק לתביעות לאחר שהסתבר שהסכום נמוך יותר מזה שנטען על-ידי התביעות. בכך לא הסתיימה העברתו של התיק שכן התביעות מצדה העבירה את התיק בחזרה לפרקליטות במהלך חודש אפריל 2012, היות שסכום הגניבה הנטען, כפי שהתגבש בסופם של דברים, מצוי בכל זאת בסמכות הפרקליטות. פרק זמן נוסף של כשמונה חודשים חלף מאז נשלחו מכתבי היידוע ועד אשר נערך שימוע לחשודים אחרים בתיק.

נמצא כי בתוך אותה תקופה בת ארבע וחצי שנים החקירה עצמה הושלמה בסוף שנת 2010, ובהמשך, כשנתיים נעה

בין גורמי החקירה השונים. כאמור, בית המשפט אינו מקבל הטענה כי זהו פרק הזמן הנחוץ לבירורו של תיק, אולם כפי שעולה, נעשו פעולות שונות אשר מטבעם של דברים לוקחות פרק זמן, בפרט כאשר דברים קשורים לניהול סמכויות בין שני גופי תביעה נפרדים.

יצוין כי התקופה של כארבע וחצי שנים אינה מגיעה אף לכדי מחצית מתקופת ההתיישנות שנקבעה בחוק עבור עבירות מעין אלו. כפי שצוין, סבורני כי אין לקבוע פרק זמן מסוים, שלאחריו יש לקבוע שהתנהלות המאשימה מגיעה לכדי שיהוי מהותי, אולם יש בנתון זה כדי להוות אינדיקציה מסוימת לכך. לסיכום שלב זה, הרי שגם אם נפל פגם מסוים בהתנהלות המאשימה, אין לומר כי עסקינן בפגם מהותי, ברור, היורד לשרשם של דברים.

בהתאם להלכת בורוביץ', אפילו נמצא פגם, יש לקבוע האם ניתן לקיים את ההליך הפלילי בצורה הוגנת וצודקת, והאם יש בו כדי לפגוע פגיעה חריפה בתחושת הצדק וההגינות. גם כאן סבורני כי ההגנה לא הרימה את הנטל הנדרש ממנה. בטיעוניה בכתב ובעל-פה הועלו טענות הנוגעות לעינוי דין -ופגיעה בניהול ההגנה. טענות אלו אכן ראויות, אולם ניתן להעלותן ביחס לכל מקרה בו ניהול ההליך הפלילי משתנה. לא די בטענות כלליות אלו, ועל בית המשפט להיחשף באופן קונקרטי מדוע בתיק הספציפי שמונח בפניו, בנסיבותיו, תיפגע ההגנה (היעלמותם של מסמכים, עדי הגנה, התדרדרות במצב קוגניטיבי וכיוצ"ב). ייתכן שלאחר שבית המשפט ייחשף למלוא חומר הראיות בתיק דעתו תשתנה, אולם עובר למתן החלטה זו לא מצאתי לקבוע כי הנאשם עומד במבחן השני על-פי הלכת בורוביץ'.

יתירה מכך, מאז הגשתו של כתב האישום ועד העלאתה של טענת השיהוי חלפו למעלה משנתיים, במהלכן, וכפי העולה מתגובת המאשימה, חלק ניכר מחלוף הזמן רובץ לפתחו של הנאשם אשר לא התייצב למספר דיונים, דבר שהביא את המאשימה אף לבקש את התלייתו של ההליכים נגדו. כך גם בצדק נטען כי טענת השיהוי הועלתה רק בסמוך לפני שמיעת הראיות, וזאת חרף כך שנערכו לא מעט דיונים בין לבין. טענת השיהוי ה"פורמאלית" מתייחסת לחלוף הזמן של ארבע וחצי שנים, אולם בעקיפין, חלק מטענות ההגנה מבוססות גם על חלוף הזמן שבין הגשת כתב האישום ועד לשמיעת הראיות, וזאת בהקשר לפרק הזמן המצטבר מאז התרחשות האירועים. הדברים נאמרו הן ביחס לעינוי הדין הכולל, והן ביחס ליכולתו של הנאשם לזכור את התרחשות האירועים אגב ניהול הגנתו.

כאשר חלק מהמשכות ההליכים מאז הגשת כתב האישום רובצת לפתחו של הנאשם או אז יש בכך כדי להקחות את אותן טענות כלליות בדבר עינוי דין ופגיעה בניהול הגנתו של הנאשם.

ניתן היה להפסיק את הילוכי כאן, אולם למעלה מן הצורך אציין כי גם אם הנאשם היה עומד בשני המבחנים הראשונים או אז, ספק האם ביטולו של כתב האישום הינו התרופה היחידה העומדת לרשותו של בית המשפט. לא למיותר לציין כי זהו אינטרס ציבורי ראשון במעלה בניהול ההליכים הפליליים ומיצוי הדין עם עבריינים. במיצוי דין זה מביעה החברה את סלידתה ממעשיו של העברין, כאשר בסופם של דברים, היה וזה נמצא אשם בדין, חלק מרכיבי הענשתו נוגעים גם לשיקולי הרתעה אישית והרתעה כללית. כך הם פני הדברים גם בשים לב לעבירות המפורטות בכתב האישום שבפניי, אשר על-פני הדברים מצדיקים את מיצוי שמיעת הראיות. היה ובסופם של דברים חלילה יורשע הנאשם, ובית המשפט יתרשם כי לשיהוי במקרה שבפניי היתה השפעה על ניהול הגנתו של הנאשם, הדבר יוכל לבוא לידי ביטוי בין היתר גם בעונשו של הנאשם.

אסיים החלטתי ואציין כי עברתי על כל הפסיקה שהוגשה על-ידי ההגנה, ואף לא אחד מן המקרים שצוין שם דומה למקרה שבפניי. ברובם של המקרים עסקין בתיקים בהם לטענת השיהוי התווספו פגמים משמעותיים נוספים, ובחלקם האחר דובר בקטינים, על כל המשתמע מכך:

בת"פ 41299-03-11 דובר על כך שבנוסף לשיהוי הלך לאיבוד חלק מחומר החקירה, ובית המשפט אף מציין במפורש כי השיהוי לבדו לא היה בו די לבסס טענת הגנה מן הצדק.

בת"פ 6337-03-11 לטענת השיהוי התלוותה התנהלות לא תקינה של המאשימה, לאחר שגנזה את התיק והורתה על פתיחתו מחדש, לרבות אי-קיום חובת היידוע, ובית המשפט גם כן מציין כי טענת ביטולו של כתב האישום "דינה להתקבל נוכח משקלם המצטבר של הליקויים שעלו".

בת"פ 43324-12-10 ות"פ 7966-07-12 עסקין בקטינים על כל המשמעויות הנגזרות מכך גם ביחס למועדי הגשת כתב אישום מאז ביצוע העבירה..

בת"פ 1986/08 בית המשפט מקבל טענת ההגנה מן הצדק וזאת בשים לב למספר פגמים בנוסף לשיהוי, בכללם אף אכיפה בררנית, אפליה ומחדלי חקירה.

ת"פ 6548-01-09 נהפך בבית המשפט המחוזי.

סוף דבר, הטענה המקדמית נדחית.

ניתנה והודעה היום ט' סיוון תשע"ה, 27/05/2015 במעמד הנוכחים.

דניאל בן טולילה , שופט